وطن مطبوعاتندن

برپارچه

اقدام: صاحبی و سرمحرری احمد جودت بك افندی استادمزك «تنویر واسطه‌لری» باش مقاله‌سندن

معارف مأمورلرینك شکایتلرینی ایشیدیورز. بورادن آلنوب دیکر برطرفه کوندریلیورلر ایمش. بر یره یرلشمش ایکن او بر یره‌ده یکیدن او بارق قورمغه مجبور اولورلر ایمش. هم زحمت، هم مصرف، هم انتظامسز برحیات. کیتدکاری یرلرده‌ده آثار مدنیه یوقمش.

بن بو خصوصده‌کی مطالعه‌می یازه‌یم

اول امرده، هرکس اعتراف ایدرکه آناطولی تنویر و تعلیمه محتاجدر. آناطولی قاراکلق ایچنده یاشایور. او قدرکه برفرد کندی همشهریلرینك بیله اك مقدس حقنه تجاوز ایدیور، کندی همشهریسنی اولدیریور، کندی همشهریسنك حیثیت و ناموسنه قارشو مبالاتسز طاورانیور. حیات مدنیه‌دن کلیاً بی‌خبر. شقاوتی حلال عد ایدیور. بوکون قطعات مسکونه‌ده، اناطولی قدر زواللی برحیات چکیرن هیچ بریر یوقدر.

خلاصه اناطولی مکتب معلمنه، دین معلمنه، قونفرانسجی‌یه، واعظه، بویوك شهرلرده اخلاق اولمق اوزره تیاترولره، سینه‌ماره محتاجدر. آناطولی‌نك مادی، معنوی فلاکتلری انسانی هونکور هونکور آغلاده‌جق درجه‌ده بویوك و کنیشدر. بو قوجه قطعه‌یه، هر نقطه‌دن حسن اداره کلمسی مشکلدر. و نه‌دن بری خلق‌ده ظاهراً کوروندیکی قدرده ساده‌دل دکلدر. زکیدر، قورنازدر. بونلر برقهوه‌نك حقنی بیله صایارلر امنیتلی انسانلردر. حلیم، سلیم‌درلر. اصلا و قطعا تنبل دکلردر. بالعکس چالیشقان انسانلردر. اللهدن قورقارلر. پیغمبردن چکینیرلر اساساً روحلرینه حسیات دینیه حاکمدر. تهلکه غریب کورینور. هپسی‌ده اوقویوب یازمغه خواهشکردرلر. بنجه بو خلقك محتاج اولدیغی شی ایی رهبرلردر، بو بولندیغی کبی آناطولی‌یی اصلاح قولایدر. چونکه روح چوق تمیزدر.

بو بیچاره خلقه رهبرلك ایده‌جك اولا مکتبدر بناءً علیه آناطولی‌یه معلم لازمدر. ایکنجی رهبرده تعصبه مستند اولمایان حریت پرور و عقل آلیر اجتماعی دیانت تعلیمیدر. اوچنجیسی‌ده قیشله‌در. «بلدیه» لرکده یاردیمی چوق اولور، فقط شهرلرده کویلرده بلدیه و ناحیه تشکیلندن هنوز اوزاقده‌یز مع هذا برکون بوده اولور.

دنیایی برآز کزمك و کورمك لازمدر. اوزاقدن ایشتمك کافی دکلدر. آوروپاده‌کی حسیاتی ایی بیله‌لم و کوزی قاپالی حرکت ایتمیه‌لم. بن اسویچره‌یه ایلك کیتدیکم زمانلر، طاغ هوتللرینك اعلانلرنده‌کی برقید بنم فوق العاده نظر دقتمی جلب ایتدی. أوت بو اعلانلرده هوتلك یاننده برقتولك، بر پروتستان کلیساسی انشا ایدلمش اولدیغی ذکر اولونور. اکر هوتلك یاننده ویا جوارنده کلیسا یوقسه استدیکی قدر مشتری کلمز! تعجب می ایتدیکز؟ حتی (مون پله‌رن) ده بیوجه برهوتلده اوطوردم. هوتلك اك اوست قاتنده برکلیسا یاپلمش ایدی. هربازار کونلری (ووه) قصبه‌سندن برپاپاس کلیر اجرای آیین ایدردی. جوارده‌کی کویلیلر بیله هوتلك کلیساسنه قوشارلردی. اوروپا خلقنك دینسزلکله اداره اولوندیغنی ظن ایدنلر بیوك برغفلته دوشمشلر دیمکدر. اوطوردیغمز ناحیه‌نك معارف مفتشی کیمدی. بیلیرمیسکز؟ کریك باش پاپاسی. یالکز بو آدمی کوی امامیله صاقین مقایسه ایتمیك چونکه دارالفنون مأذونی ایدی. حتی قرآن کریمك ترجمه‌سنی بیله اوقومش ایدی. جهانی قوهٔ معنویه‌سی آلتنده طوتان اوچ قسم مؤسسهٔ انسانیه که موسویلك، خرستیانلق، مسلمانلقدر. بونلری ملتك نفعنه اوله‌رق حسن اداره بوکون بردارالفنون یتشمه‌سنه توقف ایدر. برقیشله‌ده یالکز عسکرلك اوجاغی دیمك دکلدر. اوراسی برده تربیه و تنویر اوجاغیدر. هله بزده مادامکه کویلرمزده مکتب یوقدر. قیشله ممکن اولدیغی قدر مکتب وظیفه‌سنی‌ده ایفا ایده‌جکدر. بونك حقنده‌کی مطالعه‌مزی صره‌سی کلدیکنده یازه‌جغز.

وقت: محمد عاصم بك افندینك «سوریه حدوددمزده» عنوانلی باش مقاله‌سندن

برقاچ زماندن بری سوریه حدودیمزده وضعیت نظر دقتی جالب برشکل آلمشدر. اطنه طرفلرندن همان هرکون کلن قیصه قیصه تلغرافلر مبهم افاده‌لر یازیلمش اولمقله برابر وضعیتك جدی بررنك اکتساب ایتمکده اولدیغنی کوسترمکده‌در.

چونکه بو خبرلر جنوب حدودیمزك عادتا برحرب ساحه‌سی حالنه کیرمکده اولدیغنی بیلدیرمکده‌در. سوریه‌یه مدنیت کوتورمك ایچون وضع ید ایتمش اولان فرانسز عسکرلری، فرانسز طوبجیلری ایله ارمنی چته‌لری برطاقم تورك کویلرینی یاقمقده‌در. برچوق تورکلری قتل ویاخود توقیف ایده‌رك جلبه سوق ایتمکده‌در. و سبب اوله‌رقده یرلی اهالینك فرانسز اداره‌سنه قارشی عصیان ایتدیکندن بحث ایدیلمکده‌در

واقعا جنوب حدودیمزده‌کی احوال ایچه برزماندن بری حال طبیعیه‌ده دکل ایدی. فرانسزلر کلیکیا ائتلافنامه‌سی ایله اسکندرون و حوالیسنده بر ادارهٔ خصوصیه وجوده کتیرمکی قبول ایتمش اولدقلری حالده بالآخره بو ائتلافنامه احکامنك تطبیقنده تعلل کوسترمه‌لری، بالعکس ادارهٔ خصوصیه یرینه ذاتاً شکایت ایدیلن اداری تضییقلری تشدید ایتمه‌لری کرك اسباب اجرائیه و کرك اسباب اقتصادیه‌دن دولایی خلق آراسنده بویوك برعدم خوشنودی اویاندیرمقده ایدی.

هپسندن اول لوزان معاهده‌سنی تصدیق ایچون بر مادهٔ قانونیه لایحه‌سی حاضرلامقده اولان فرانسز باش وکیلی موسیو پوانقاره‌نك معاملهٔ تصدیقیه‌یه متعاقب کلیکیا ائتلافنامه‌سندن موضوع ادارهٔ خصوصیه‌یی تطبیق ایدرك بو شایان اسف وضعیته نهایت ویره‌جکی تخمین اولونیوردی. حتی برآرالق تورك آژانسلری واسطه‌سیله بردن بره بوتون مطبوعاته برخبر تبلیغ ایدیلمش و فرانسه حکومتنك اسکندرون و حوالیسنده ادارهٔ خصوصیه تطبیق ایتمکه مباشرت ایتدیکی اعلان اولونمش ایدی. حال بوکه بو تمایشکارانه و ساخته اشاعه‌لرك اساسسزلغی اوزمان اکلاشیلدیغی کبی شمدیده لوزان معاهده‌سنك یاقین زمانده تصدیق احتماللری کلیاً زائل اولمشدر. یالکز شرقده فرانسز مرمیلری صرف ایدیلمه‌سی فرانسز عسکرلرینك اولماسی، فرانسز نفوذینك قیرلماسی کبی شیلر اولسه ایدی بو وقایع بزی او درجه‌ده علاقه‌دار ایتمیه‌بیلیردی. مع الأسف حقیقت بویله دکلدر. فرانسز طوپلرینك مرمیلری آلتنده برچوق زواللی تورك کویلری تخریب ایدیلمکده، برچوق تورك نفوسی هدر اولوب کیتمکده‌در. اوراده بی‌انصافانه برصورتده تخریب ایدیلن کویلرك اهالیسی بزم اوز قرداشلریمزدر. بو یاقیلان کویلره، ییقیلان خانمانلره، قتل ایدیلن قارداشلریمزه قارشی جمهوریتی حدودی داخلنده‌کی تورك قلبلری حسسز، حرکتسز قالماسی ممکن دکلدر. اونك ایچون غزته‌لرده الیم وقایعی [illegible] هیجانله و اندیشه ایله تعقیب ایتمکده‌در.

مع مافیه جنوب حدودلریمزده جریان ایدن وقایعك اصل مفتاحنی انقره دکل، پاریسده ارامق لازم کلیر. چونکه جنوب حدودیمزده‌کی تورك کویلرینی یاقان فرانسز طوپلرینه آتش امری آنقره‌دن دکل، پاریسدن ویریلمشدر. اونك ایچون جنوب جبهه‌سندن کلن طوپ و توفك کورولتیلرینك معناسنی آکلامق ایچون پوانقاره حکومتنه توجیه سؤال ایتمه‌لیدر.

التون‌ئوز: اطنه‌ده صوك کونلرده برقاچ چوجوق غائب اولمشدر. یالکز بردانه‌سی بر شابقه‌لی طرفندن زورله ترنه بیندیریلیرکن برشوفر طرفندن قورتارلمشدر.

ملاطیه: ملاطیه ولایتی شمدی‌یه قدر توتون زراعیاتی ایچون منطقهٔ ممنوعه‌دن عد ایدلمکده ایکن بو دفعه ممنوعیت رفع ایدیله‌رك توتون زرعیاتنه مساعده ایدلمشدر.

طرسوس: مرسین تورك اوجاغی فرانسزجه درسلری ایچون برشعبه آچدیغی رفیقمزده اوقونمشدر.

بابالق: قونیه‌نك آقشهر قضاسی داخلنده نیسانك برنجی اون بش کونی ظرفنده اون ایکی بیك سکز یوز سکسان دونم اراضی‌یه مختلف الجنس تخوم زرع ایدلمشدر

قره‌عیسالو قضاسنه تابع بوزانطی اورمانلرندن یتمش بیك مترو مکعبی چام اون بش بیك مترو مکعبی قطران اشجاری قطع و اعماله طالب ظهور ایتمشدر

یولداش: بورسه‌ده انتشار ایدن رفیقمزده درت بچق اوقه‌لق برقدائی براوطورشده حاجی بابالردن بریسنك ییدیکی و هیچ برشیده اولمدیغی اوقونمشدر. [یولداش تعبیری غایت کوزل بولمشسك صاقین حاجی‌یی خارجه چیقارمیك کیده‌جکی یره قحطلق کتیرر]

طرسوس: طرسوسده انتشار ایدن رفیقمز بلدیه‌یه اوفق برچنکل طاقدیغی ایچون سکز بیك لیرا؟ ضرر معنوی ایله رفیقمزك علیهنده یاپیلان دعوا اوزرینه محکمه مدعیلره التمش غروش جزای نقدی حکمیله رفیقمزی برائت ایتدیرمشدر. رفیقمزه بچمش اولسون دیر عدالتله اجرای حکم ایدن طرسوس محکمه‌سنه تشکر ایدرز.

یکی اطنه: اطنه بلدیه‌سی طرفندن سپارش ایدیلان یوللری صولامه ماکنه‌سی مرسینه کله‌رك یاپیلان تجربه‌لرده مکملیتی اکلاشیلمشدر، سپورکه ماکنه‌لریده سپارش ایدلمشدر.

[بز بویله ماکنه‌لرك النه‌جغنی بلدیه‌مزدن امید ایتمه‌یورز هیچ اولمازسه هرکسك چارشویه دوکولدیکی جمعه کونی کون اورته چارشویی سپورتمك بهانه‌سیله اهالی‌یی توزه دومانه بوغدیرمه‌سه راضی‌یز]

مصر مکتوبی

نیل کنارنده سمیرامیس اوتلنده آچیلان کول و چیچك سرکیسنی ملك فؤاد معیتنده باش مابینجیسی سعید ذوالفقار پاشا بولندیغی حالده زیارت ایلمش و سرکیده وزرا و مجلس مبعوثان رئیسی احمد مظلوم پاشا و قاهره محافظ و پولیس مدیری طرفلرندن استقبال ایدلمشدر.

§ مصر اطفائیه‌سی ایچون نیل ساحلنده وقوعبوله‌جق حریقلرده قوللانلمق اوزره سپارش ایدیلن موطورلی استمبوطلردن بردانه‌سی مصرك (بولاق) ده‌کی ترسانه‌سنده انشا و اکمال ایدلمش و دیکرلرینك انشاسنه‌ده دوام ایدلمکده بولنمشدر.

بونلرك اکمال و انشاسنده بردانه القلیوبیه والجیزه ولایتلری مرکزلرنده بولنمق اوزره اورالره کوندریله‌جکدر.

مصرده یاپیلان بو موطورلر انکلیز بلدیه‌لرینك اطفای حریق ایچون نهرلرده قوللاندقلری استمبوطلرك عینی اولوب بنزین ایله متحرکدر. حریق ساحلدن بش یوز متر و بعید اولسه‌ده موطورلرك خرطوملری اطفای حریقه کافی کلمکده‌در.

§ مصرك داخلیه نظارتی اسکندریه بلدیه مدیر عمومیسی محمد صفوت پاشانك معاش سنویسنی (۲۰۰۰) مصر لیراسنه ابلاغ ایتمشدرکه شهریه (۱۶۶) مصرو (۱۳۵۰) تورك لیراسی دیمکدر.

مملکتك بویله بول معاشلی مأمور قوللانمه‌سی زراعت، تجارت و اقتصادی سایه‌سنده اولدیغی شبهه‌سزدر.

§ پرنس یوسف کمال طرفندن انکلتره‌دن مبایعه ایدلدیکی یازیلان یاطی کورمك اوزره پرنس مشارالیه پرنس کمال الدین حسین و پرنس عزیز حسن ایله پرنس اسماعیل داوری اسکندریه‌یه دعوت ایتمش و مشارالیهم دعوته اجابتله اسکندریه‌یه عزیمت و مذکور یاطی سیر و تماشا ایله قاهره‌یه عودت ایلمشلردر. پرنس یوسف کمال بو یکی یاطی (۸۰) بیك انکلیز لیراسنه مبایعه ایتمشدر. یاط غاز ایله متحرك اولوب ساعتده ۱۸ میل قطع ایتمکده‌در. پرنس یوسف کمال یاطی والده‌سی پرنسسك اسمیله توسیم ایتمش و (نازپرور) تسمیه اولنمشدر. (اقدام)

وارلغك تفرقه‌سی : (۱)

اطراف قمرده

سیاحت

محرری : متوفی ژول وه‌رن

مترجمی : یوسف عزالدین

- مدخل -

اشبو ایکنجی قسمه بر مقدمه تشکیلی ایچین برنجی قسمك خلاصه‌سی :

* ۱۸۶ سنه‌سنده، تاریخ فنده امثالی نا مسبوق بر تشبث فنیدن دولایی بوتون دنیا زیاده‌سیله متحیر اولمشدی. آمریقا محاربه‌سندن صوکرا بالتیمور شهرنده تأسیس ایدیلن غان قلوب (طوپچیلر محفلی) ك اعضاسی قمره برکولله سوق ایدرك اونکله اشتراکه بولونمق فکرنده ایدیلر.

ئه‌ومت قر ایله !! بو اجراآتك اصل فاعلی اولان رئیسلری باربیقان. برچوق اهل فن طرفندن قوه‌دن فعله ایصالی ممکن اولدیغی بیان اولونان بو تشبث خارق العاده‌نك حسن صورتله نتیجه پذیر اولماسی ایچین، کمبریج رصدخانه‌سی هیئت شناسانه مراجعت ایده‌رك لازم کلن حسابانی آلدی. باربیقان هرکسی اعانه‌یه تشویق ایده‌رك اوتوز میلیون فرانق جمعنه موفق اولدی. بعده جرأت فوق العاده‌سنه ابتدار ایتدی.

رصدخانه اعضاسی طرفندن قلمه آلنان نوطه کوره، مرمی‌یی انداخته مخصوص طوپ، قمره سمت الرأسده نشان آلمق ایچین، صفر ایله یکرمی سکز درجه عرض شمالی و یا جنوبیده کائن بو مملکتده یرلشدیرلدی و کولله ثانیه‌ده اون ایکی بیك یارده سرعت ابتدائیه‌یی حائز بولوناجقدی. کانون اولك برنجی کونی اون بره اون اوچ دقیقه یکرمی ثانیه قالا آتیلاجق، انداختندن درت کون صوکرا کانون اولك بشنجی کونی نصف اللیلده قمره مصادف اولاجقدی. بو اثناده قمر حضیضده یعنی محرکنك ارضه اك قریب برنقطه‌سنده، تمام ۹۰۴۱۰ فرسخ مسافه‌ده بولوناجقدی.

غان قلوبك باشلیجه اعضاسی، رئیس باربیقان، بیکباشی آلفیستون، کاتب ز. ت. ماستون، سائر عالملر برچوق دفعه عقد مجلس ایده‌رك کولله‌نك ترکیب و شکلی، طوپك صورت اعمال و تنظیمی، استعمال ایدیله‌جك باروتك نوع و مقداری حقنده مذاکرات و مباحثاتده بولوندیلر و شو وجهله قرار ویردیلر:

۱ — مرمی، آلومینیومدن ۸۰۰ پوس قطرنده و جداری ۱۲ پوس ثخننده بر اوبوسدن عبارت اولاجق و ۱۹۲۵۰ لیبره ثقلتنده بولوناجق؛

۲ — قولومبیاد نامی ویریلن بو طوپ ۹۰۰ قدم طولنده دوکه دمیردن معمول اولوب دوغرودن دوغرویه زمینده اصاغ، اولوناجق؛

۳ — طوپ، درتیوز بیك لیبره پاموق باروتی ایله دولاجق و بونك اشتعالندن حصوله کلن آلتی میلیار لیتره غاز مرمی‌یی قمره دوغرو سهولتله سوق ایده‌جك. مسئله بو وجهله تقرر ایتدکدن صوکرا مهندس مورشیزونك معاونتیله رئیس باربیقان فلورید شبه جزیره‌سی اوزرنده یکرمی یدی درجه یدی دقیقه عرض شمالی و بش درجه یدی دقیقه طول غربیده بولنان برمحل انتخاب ایتدی ایشته بو موقعده اجراآت فوق العاده‌نك اکمالندن صوکرا قولومبیاد کمال موفقیتله اصاغه اولوندی.

ایشلر بو مرکزده ایکن ظهور ایدن برحادثه بو تشبثه عطف ایدیلن اهمیتی تزیید ایتدی.

بر فرانسز، بر پاریسلی، خیالپرست اولدیغی قادار جسور بر صنعتکار، بو پیك حقنده اجرای تتبعات مقدمه‌یله، کولله‌نك ایچنه کندیسنك ادخالنی طلب ایتدی. بو جسور سیاحك اسمی میشه‌ل آردان ایدی. آمریقایه مواصلتنده پك بویوك شوق و تهالکله قبول اولوندی، مجلسلر عقدایله جلسه‌سنده احراز غلبه‌یه موفق اولدی، رئیس باربیقانی دشمن جانی اولان یوزباشی نیقول ایله باریشدیردی و مکافاةً اونلرکده کندیسیله برابر مرمی‌یه کیرمه‌لرینه قرار ویردی.

(صوکی وار)